

ունին դպրոցական բոլոր գործերը, նա է ուղղութիւն տալիս ուրեմն աճող սերնդի դաստիարակութեան. չնայելով որ նա նոյնպիսի մի քահանայ է, ինչ որ ամեն մի քահանայ, բայց նա ըստ օրինի տէր է հանդիսանում բոլոր քահանաների և առհասարակ հոգևորականութեան վրայ և նա է կազմակերպում հոգևորականութիւնն ըստ իր քմահաճոյքի և ցանկութեան. տէրութիւնների աչքում մի եպիսկոպոս, ինչքան էլ սա տգէտ, կաշառակեր և ամեն պակասութիւններով ապականուած մէկը լինի, շատ աւելի մեծ կշիռ ունի, քան հազար կրթուած ու արժանաւոր քահանայ. Նոյն իսկ մեր ժողովրդի աչքում եպիսկոպոսը մի խոշորութիւն է, իսկ քահանան մի նուաստութիւն, մի «տէրտէր», որի մասին ամեն ինչ կարելի է ասել, իսկ եպիսկոպոսին պարտաւոր է մեծարել, լինի նա արժանաւոր այդ պատուի թէ ոչ, եւ այդ արտայայտում է նա ամեն կերպ. վերցրէք հէնց վարձատրութեան ձևը. միևնոյն աշխատանքի համար ժողովուրդը քահանային վճարում է 3 ուրբի, իսկ եպիսկոպոսին 300 ուրբի, թէպէտև շատ լաւ դիտէ, որ այսպիսի խոշոր գումարները ոչ մի բանի չպիտի ծառայեն:

Տեսնում էք ուրեմն, թէ ինչ բան է եպիսկոպոսը. Մի մեծութիւն թէ պետութեան, թէ եկեղեցու և թէ ժողովրդի աչքում: Եթէ այս այսպէս է, ապա ուրեմն որքան մեծ ընտրութիւն և զգուշութիւն պէտք է գործ դնուի եպիսկոպոսացուի ընտրութեան ժամանակ, մանաւանդ որ այդ կոչումը ցմահ է և չէ փոփոխւում:

Ձայրանալ պէտք է ուրեմն, որ Կ. Պօլսի պատրիարքարանը այսպիսի թեթևամտութեամբ է մօտենում այդ ծանրակշիռ խնդրին և ոչ պահանջուած խորագիտութեամբ. բարեկամական և ազգականական հաշիւներով և ոչ՝ օրինապահանջ անաչառութեամբ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

Խմբագրութեանս մէջ ստացուել են մի քանի յօդուածներ Թիֆլիսի վանքի եկեղեցու քահանաների միաբանական դրամարկչից կատարած փոխառութեան, Կովկասի Հայոց բարեգործական ընկերութեան անհոգութեամբ կորստի մատնուած Բաստրմաճեանի կտակաւանդեալ գումարի, թեմիս ս. առաջնորդի նախագահութեամբ զոյութիւն ունեցող նպաստամատոյց յանձնաժողովի 50,000 ուրբի գումարի կասկածելի վիճակի և մի քանի այլ դրամական խնդիրների մասին:

Այդ յօդուածները, մի քանի հանգամանքների պատճառով, չկարողացանք զետեղել այս համարում, այլ փնտրել անաշխատի։ Բայց չենք կարող մի երկու խօսք չստել յիշեալ յօդուածների մէջ արտայայտուած մի քանի մտքերի առթիւ։

Յօդուածագիրները ընդհանրապէս բողոքում են, թէ ինչո՞ւ մենք չենք մասնակցում ընդհանուր վիճաբանութեան և չենք բողոքում, որ այս և այն մասնաժողովներ իրանց ձեռքն ունենալով հասարակական ահագին գումարներ՝ զլանում են նոյն իսկ կարգին հաշիւ տալ հասարակութեան և գէթ ցոյց տալ, թէ որ հաստատութիւնների մէջ են պահուում իրանց գանձերը, կամ ինչո՞ւ չենք բողոքում, որ Գովկասի հայոց բարեգործական ընկերութիւնը իր անփութութեամբ կորցնելով կտակաւանդած ահագին գումար՝ դեռ նրանց ղեկավարները հասարակութեան յարգանքն ու համակրութիւնն են վայելում։

Որովհետեւ այդ խնդիրները նոր լուսաբանութիւններով են հանդէս գալիս յիշեալ յօդուածների մէջ՝ ուստի և մենք կթողնենք, որ յօդուածները իրանք խօսեն հասարակութեան հետ։

Այդ յօդուածների մէջ յիշուում է մի բան, որ իբր հոգևոր իշխանութիւնը զեկուցել է կառավարութեան, թէ քահանաները զիջում են գործել (!!!), մի քանի հարիւր ռուբլիներ իրանց դրամարկղից պարտք վերցնելով, որի կէսն արդէն վճարուած է։ Իրաւ շատ հետաքրքրական լուր է այս։

Ասենք մի կողմից մենք չենք էլ զարմանում որ այդպէս լինի. մեր հոգևոր իշխանութեան համար ոչխարի գլուխն ու քահանայի գլուխը մէկ է. լինի նա բազմամեայ ծառայած ազգային հաստատութիւններին, եկեղեցուն և մայր Աթոռին անձնուիրութեամբ և նիւթական օժանդակութեամբ. բաւական է որ առաջնորդի մէկին այս ինչ քահանայի կերպարանքը հաճելի չլինի կամ իր պատկանած կուսակցութեան չյարի, մի չնչին պատճառ է պէտք նրան ոչնչացնելու։ Մեր ձեռքին գտնուում է Մագիստրոս Տ. Գաբրիէլ Պատկանանցի եռահատոր ինքնակենսագրութիւնը, որի մէջ պէտք է կարդալ, թէ ինչ չնչին, անհիմն և նոյն իսկ ամօթալի պատճառներով ներսէս Աշտարակցին քահանայութիւնից զրկեց, որ տարաւ հասցրեց նրան մինչև Վեատկա աքսոր։ Մենք երբէք չենք զարմանալ, եթէ նոյնը պատահի և այս լուսաւոր XX դարում։

Բայց խմբագրութիւնս, մի հարց ունի տալու յարգելի յօդուածագիրն.— եթէ քահանաներին իրանց դրամարկղից փոխառութիւն վերցնելու համար կարելի է իբրև զեղծարար ներկայացնել կառավարութեան, հապա ի՞նչ պիտի անուանել նպաստամատոյց Յանձնաժողովի ամբողջ կազմը, որը չէ պարզում հասարակու-

թեան, թէ ուր են պահուում նորա դրամարկղի մի քանի տասնեակ հազարները (կարծեօք 50,000 ոտւրիւն): Իսկ ինչ որ գաղտնի է՝ նա միշտ կասկածի ենթակայ է:

Լ ՈՒՐԵՐ

Նիւ-Եօրկում կազմուել է հայասէր-ամերիկացիների ընկերութիւն Armenian Relit Assosiation անունով, որի նպատակն է օգնութեան հասնել Տաճկաստանի կարօտաւոր հայերին: Ընկերութեան նախագահն է Նիւ-Եօրկի եպիսկոպոս Taewid Krayr, առաջին փոխ-նախագահը Նիւ-Եօրկի նահանգապետը: Ընկերութիւնը կոչ է հրատարակել ամերիկացի ժողովրդին-օգնել կարիքից ու սովից ոչնչացող Թիւրքիայի հայերին:

Ինչպէս երևում է՝ Դաշնակցութեան գործի քննութիւնը ընդարձակ ծաւալ է ստանում. «Տ. Ս.» գրում են էջմիածնից, որ Նովոչերկասկի նահանգական դատարանի դատական քննիչ Լի-ժինի հաղորդագրութեամբ մարտի 18-ին էջմիածին են գնացել Երևանի նահանգական դատարանի կարևոր գործերի քննիչը և նոյն դատարանի դատախազը և պահանջել են Վեհ. Կաթողիկոսի դիւանից նայելու համար հանգ. Կաթողիկոսի վերջին չորս տարուայ կոնդակները: Քննիչը վերցրել է նաև ճեմարանի 1905—1906 թիւերի ելումտից մատեանները:

Ամսոյս 23-ին Թիֆլիսում վախճանուեցաւ 90 տարեկան հասակում Լազարեան ճեմարանի հայկաբանութեան և պարսից լեզուի նախկին ուսուցիչ Ոսկան Յովհաննիսեանցը, Հանգուցեալը յիսնական թուերին Մոսկուայում հրատարակեց մի շարք հայ պատմագիրներ—Կիրակոս, Սմբատ և Ստեփանոս Օրբելեան (ոչ ամբողջ պատմութիւնը), նոյնպէս և «Նոր քնար հայաստանի» անունով մի քանի պրակ աշուղների երգեր: Երբ որ «Արձագանք» լրագրում մղւում էր մի մեծ բանակուիւ պրօֆ. Եղիազարեանի և պր. Գր. Խալաթեանի մէջ հանգ. պրօֆ. Մ. Էմինի թողած անտիպ գրաւոր աշխատութիւնների մասին, Ոսկան Յովհաննիսեանը հրապարակ եկաւ մի ընդարձակ յօդուածով այդ խնդրի վերաբերեալ:

Ամսոյս 23-ին վանքի եկեղեցում կարդացուեց Վեհ. Հայրապետի անդրանիկ օրհնութեան կոնդակը և այդ առիթով քա-